

NARODNI GOSPODAR

GLASILO ZADRUŽNE ZVEZE.

Člani „Zadružne zveze“ dobivajo list brezplačno.
Cena listu za nečlane po štiri krone na leto; za pol leta dve kroni;
za četrt leta eno krono; za člane zvezinih zadrug po tri krone na leto.
Posamezne številke 20 vin.

Sklep urejevanja 5. in 20. vsakega meseca. — Rokopisi se ne vračajo. — Cene inseratov po 20 h od enostopne petit-vrste, za večkratno insercijo po dogovoru.

Telefon štev. 216.

V Ljubljani, 10. oktobra 1906.

C. kr. poštne hran. št. 64.846
Kr. ogrske „ „ „ 15.648

Vsebina: Zadruga: Sestanek dalmatinskih zadrug. Kropa - Kamnagorica. Prvi avstrijski zadružni shod. Zadružništvo na Angleškem. Denarni promet. Pregled.

Gospodarsko berilo: Danska in Švedija, uzorni poljedelski državi. Sadjarstvo. Vprašanja in odgovori. Inserati.

ZADRUGA.

Sestanek dalmatinskih zadrug.

Dne 27. septembra t. l. vršil se je sestanek dalmatinskih zadrug v Splitu na poziv č. g. župnika Don Frana Ivaniševića, kot predsednika permanentnega odbora zadrug, ki stoje pod nadzorstvom deželnega odbora. Na dnevnem redu je bilo, da se vzame na znanje odlok deželnega odbora o podelitvi 100.000 kronskega kredita zadrugam in da se odloči bodisi o ustanovitvi posebne deželne zadružne zveze, bodisi o priklapljenju h kakšni izvendalmatinski zvezi.

Sestanka se je udeležil tudi zastopnik „Zadružne zveze“ v Ljubljani g. Gjuro Rašica.

Sestanek je brzojavno pozdravila naša „Zadružna zveza“ in so ga posetili g. Ivan Hribar, ljubljanski župan in g. dr. Ferjančič, ravnatelj splitske filijalke „Kreditne banke“, ki sta oba spregovorila lepe besede v prilog skupnega gospodarskega dela med Hrvati in Slovenci.

Č. g. Ivanišević je otvoril skupščino in poročal, da je deželni odbor podelil kredit od 100.000 kron po 3% obresti „Hrvatski veresijski Banki“, katera ga bo delila med zadruge po 4% obresti. Pozval je skupščinarje, naj se izjavijo, ali hočejo ustanoviti posebno dalmatinsko zadružno zvezo, ali pa pristopiti k ljubljanski zvezi. On je zato, da se ustanovi posebno deželno zvezo. Če pa to ne bi bilo mogoče, v tem slučaju ne bi bil protiven, da vse dalmatinske zadruge pristopijo k „Zadružni zvezi“ v Ljubljani.

Gosp. Rašica je poročal, da bo „Zadružna zveza“ v Ljubljani za Dalmacijo v kratkem času ustanovila

poseben odbor, ki bode mogel željam in zahtevam dalmatinskih zadrug lažje in hitreje ugoditi in bode medsebojno poslovanje zelo olajšal. Posebno je navedel, kake ugodnosti daje „Zveza“ svojim članicam in je pozval navzoče, da se izjavijo za pristop k ljubljanski zvezi, katera ima že sedaj v Dalmaciji 23 u članjenih zadrug.

Č. g. župnik Bervaldi, član permanentnega odbora dalmatinskih zadrug, pravi, da se že poldrugo leto zastoj posvetuje o ustanovitvi posebne deželne zveze. Izjavi, naj se sprejme ponudba ljubljanske „Zveze“ in naj k njej pristopijo vse zadruge.

Tudi večina navzočih je bila za pristop k naši „Zvezi“ in je obsojala postopanje deželnega odbora, ki je izročil kredit za zadruge „Hrvatski veresijski Banki“, ne pa „Zadružni zvezi“, ki je bila stavila mnogo bolj kulantne pogoje.

Č. g. Ivanišević potrdi, da so pogoji „Zadružne zveze“ za kredit od 100.000 kron bili veliko bolji da ista „Zveza“ mnogo kulantnije obrestuje vloge zadrug in jim daje posojila, kakor li dalmatinski denarni zavodi. On je bil vedno navdušen za posebno deželno zvezo, ker pa vidi, da je to za sedaj zvezano z mnogimi težavami, misli, da se ne sme odkloniti ponudba ljubljanske „Zveze“, katero naj se prosi, da odpošlje vsem dalmatinskim zadrugam načrt pravil odbora za Dalmacijo.

Po živahni razpravi so se potem soglasno sprejele sledeče resolucije:

„1. Vzame se z zahvalo na znanje odlok deželnega odbora o podelitvi 100.000 kronskega kredita

in se nalaga obstoječemu permanentnemu odboru, da nastopi za zvišanje tega kredita in za to, da se kredit da na roke tistemu zavodu, za katerega se bo izjavila večina zadrug na svojih občnih zborih, ter se ga podeljuje vsem zadrugam brez razlike, ne pa zgolj onim, ki stoje pod nadzorstvom deželnega odbora.

2. Z veseljem se vzame na znanje poročilo zastopnika ljubljanske „Zadružne zveze“ glede name ravane ustanovitve odbora za Dalmacijo, ter se prosi „Zvezo“ naj do 1. novembra t. l. dpošlje vsem dalmatinskim zadrugam načrt pravil tega odbora.

3. Ker na sestanku ni zastopana večina vseh zadrug in zategadelj ni moč odločiti bodisi o kaki deželni „Zvezi“, bodisi o priklopljenju h kakšni izvendalmatinski „Zvezi“, se pozivlja načelstva zadrug, naj skličejo do konca novembra občne zборе, kjer naj se izjavijo, hočejo li pristopiti kakšni deželni zvezi pod nadzorstvom dalmatinskega deželnega odbora, ali pa pristopiti „Zadružni Zvezi“ v Ljubljani.

Omenimo še, da so se že nekatere dalmatinske zadruge oglasile, da hočejo pristopiti k naši „Zvezi“, katera je že doposlala vsem dalmatinskim zadrugam okrožnico o ustanovitvi dalmatinskega odbora.

Kropa-Kamnagorica,

žrebljarska in železoobrtna zadruga.

Zadruga se je ustanovila 1. majnika 1895.

Koncem leta 1905 štela je zadruga 215 zadružnikov z 324 deleži v znesku K 34.436,15, ker še niso vsi deleži od članov polno vplačani.

Denarni promet je bil v letu 1905 K 1.659.972 80 v.

Zadruga izdeluje vse vrste kovanih žrebljev in verig, kakor tudi postelje za vojaščino, lastno patentirane brane; ima v Kropi in Kamnigorici okrog 300 delavcev.

Imela je prestati hude borbe z domačo konkurenco, katera ji je nakopala v letu 1904 celo sodnijske preiskave, katere pa so ostale brezuspešne, ker se ni našlo nikakih pogrškov.

Porabi se na leto okrog 100 vagonov železa, ter se pošiljajo izdelki po celi Avstro-ogrski monarhiji, v Rumunijo, Bulgarijo, Turčijo, Serbijo, ter je poznana zadruga celo na Angleškem in v Ameriki.

Po delavski stavki v preteklem letu prevzela je zadruga vse delavce konkurence v delo, a vsled neizpolnjenih obljub konkurence vrnilo se je nekaj nestalnih delavcev zopet h konkurenci v delo in to pomoto že zelo obžalujejo ter se počasi zopet vračajo k zadrugi in bi bilo potreba le migljeja od zadruge, pa bi stala konkurenca brez delavcev.

Zadruga ima lepe vodne moči v zgornji Kropi, potem v srednji Kropi približno 15 konjskih sil, in

v spodnji Kropi novo pridobljeno vodno moč okrog 25 konjskih sil in tovarno na turbino tudi s 25 konjskih sil, in ker ima zadruga zadostne prostore, se bode lahko vsestransko razvijala; v tovarni ima 12 strojev za rezanje železa, prešanje žrebljev za železnice itd., dobi nadalje tudi stroj za cinkanje žrebljev, in dinamo-stroj za proizvajanje elektrike.

Zadruga ima lepo zidano kovačnico za izdelovanje verig z 12 ognji in je napravila v tekočem letu v Kamnigorici novo zelo prostorno, zidano in z asbestom krito skladišče za železo in izdelke, 30 m dolgo in 15 m široko.

Posebno dobro se je obnesla nova vpeljava izdelovanje žrebljev iz pločevine, ker so izdelki ceneji in lepši kakor poprej, ter je delavcem težko izdelovanje olajšano; zadruga ima radi dobre postrežbe vedno več naročnikov in se bode po prejemu novo naročenega stroja za rezanje pločevine promet zopet izdatno povečal.

Zadruge, slovenske trgovce itd., ki rabijo žreblje, opozarjamo na to zadrugo.

Zadruga ima tudi valjavnico za železo, katera je sama stala pri nabavi K 60.000, a vsled pomanjkanja vodne moči zdaj ne more iste rabiti, a se gleda na to, da se vodna moč poveča, da se bode mogla valjavnica po potrebi rabiti.

Zdaj se postavlja tudi novo kladivo za vlečenje čolnarskih in drugih večjih vrst žrebljev.

Načelstvo zadruge obstoji iz 3, nadzorstvo iz 6 članov.

Zadruga se ima zahvaliti za veliki napredek v prvi vrsti naši „Zadružni zvezi“ v Ljubljani in deželnemu odboru Kranjskemu, kakor tudi obrtno-pospeševalnemu uradu na Dunaju, ter se bode v teku časa z dobrohotno nadaljno podporo vsestransko ukrepila in povzpela do vrhunca.

V Kropi ima zadruga 5 skladišč za železo, izdelke, oglje in koks.

Dela se samo z delavci-domačini in ima tudi uradnike domačine; zdaj je v delu tudi nova lepa pisarna.

Žalostna resnica je, da je slovenska industrija mala, ker nam manjka podjetnosti.

Kako si moremo tudi na tem polju pomagati, nas uči Kropa-Kamnagorica.

Združenimi močmi se vse doseže.

Prvi avstrijski zadružni shod.

Zadružni poduk.

(Poročevalec Jan Sedlak, ravnatelj češke zadružne zveze v Pragi)

Zadružna organizacija je velikega vzgojevalnega pomena za malega in srednjega kmeta, kakor zavzema zadružništvo v vseh državah za gospodarstvo in socialne razmere srednjih stanov prvo mesto.

Pri nas smo še tako srečni, da imamo zdrav srednji stan, ki je bodočnost države; naša dolžnost je pa, da po vseh svojih močeh pospešujemo nadaljni razvoj in utrjenje tega srednjega stanu.

Na to delujejo zadruge, ki učijo kmeta, da si natančno ogleda blago pri nakupu in da svoje pridelke primerno pripravi za prodajo.

Zadruge učijo kmeta, se izogniti oderuhu in si najti pravi kredit, učijo ga pa tudi natančnosti v plačevanju.

Kdor pa hoče druge učiti, mora se najprej sam učiti.

Pri nas moramo oboje ob enem vršiti, moramo se sami učiti in pa druge učiti; to se tiče posebno nas, ki smo na čelu zadružnega gibanja in dela.

Naše zadružništvo še je pač mlado; naše posebne kulturne in gospodarske razmere pa ne dopuščajo, da bi z drugih naprednih držav zadružništvo k nam kar presadili.

Treba nam je temeljitega poduka, obsežnega znanja, mirnega preudarka in pa tudi zadostne sreče pri izbiri sredstev, sistemov in oseb.

Najmanjša zadruga se mora ravnotako dobro urediti in voditi, kakor največja, ker imate obe v svojih razmerah isto važnost in ker javnost obe enako hudo sodi pri propadu.

Koga pa naj učimo?

Pravilen odgovor se more glasiti samo le: „Vse kmetovalce“.

Od začetka do danes smo se pri podučevanju morali ozirati na vse kmetovalce.

Na nešteti shodih pojasnili smo kmetovalcem bistvo, namen in koristi zadružništva, od vasi do vasi smo pridgali — ne kot agitatorji, temveč kot pravi apostoli zadružne misli — o važnosti in potrebi združenja denarja in dela.

Na podlagi našega poduka so se snovale in še se snujejo zadruge.

Za zadruge sestavili smo navodila in izdali poljudne spise; sestavili smo primerne tiskovine, da se poslovanje olajša.

Podučevali smo načelstva, nadzorstva in tudi člane o njih pravicah in dolžnostih, priredili smo tečaje za računovodje.

Če tudi smo s svojim požrtvovalnim delovanjem lepe vspehe dosegli, si vendar moramo popolnoma odkrito priznati, da to ne zadostuje in še bo treba mnogo dela, da dobimo dobro izvežbane ljudi za vodstvo in poslovanje pri zadrugah in zvezah.

Poleg našega praktičnega poduka pač rabimo reden zadružni poduk v šolah.

Tak reden zadružni poduk se nam pač tudi v Avstriji lahko preskrbi in sicer brez posebno velikih stroškov.

V Avstriji imamo 2 kmetijski visoki šoli, 20 višjih in srednjih šol, 40 kmetijskih šol s celoletnim in 71 s poluletnim podukom; poleg teh še imamo gozdarske, vinorejske, sadjarske, vrtnarske, pivovarske, žganjarske in gospodinjske šole itd.

Na vseh teh zavodih šolalo se je leta 1903/4 7148 ljudi, od teh 73%, t. j. 5235 kmečkih sinov, ki so imeli jako različno predobrazbo i. s. od vaške ljudske šole do mature na kaki srednji šoli.

Na to različno predobrazbo se moramo ozirati, če hočemo pojedine gospodarske šole upoštevati z ozirom na zadružni poduk.

Če pričnemo s kmetijsko visoko šolo na Dunaju, moramo hvaležno priznati, da se c. kr. poljedelsko, kakor tudi c. kr. naučno ministerstvo namerava ozirati na zadružništvo. V to svrho vršila se je v majniku leta 1904 na Dunaju posebna enketa, pri kojoj je označil g. dr. Fassbender učni načrt za zadružništvo sledeče:

V zadružništvu imajo največjo poslovno važnost pojedine zadruge same, a njih vodstvo imajo zveze.

Za to pa morajo imeti v prvi vrsti Zadružne zveze sposobne uradnike in se je treba pri zadružnem poduku na visokih šolah posebno na to ozirati.

Poleg prvih zveznih uradnikov se je ozirati na izobrazbo zveznih revizorjev in trgovskih poslovodij.

Zelo napačno je mnenje, da je vsak trgovsko izobražen človek že dober poslovodja za zadrugo.

Iz zgodovine zadružništva navajam samo zadrugo „Rochdaler Pioneers“, ki je imela največ svojih vspehov ravno radi tega, ker je nastavljala uradnike, ki niso bili le trgovsko izobraženi, temveč so imeli tudi zadostno zadružno naobrazbo.

Zadružno poslovanje zahteva, da se poleg strogo trgovskih načel vpoštevajo še v večji meri zadružna načela in radi tega mora imeti zvezin uradnik, naj vodi denarne ali blagovne posle, ali pa je revizor, obširno izobrazbo.

Vsled tega morajo imeti zvezini uradniki trojno izobrazbo i. s.: 1.) splošno predizobrazbo, 2.) splošno teoretično-praktično izobrazbo in 3.) prakso.

Zadružništvo na Angleškem.

Med prve države, v katerih cvete zadružništvo, štejemo Dansko in Angleško. Gospodarske razmere so vplivale, da prevladujejo na Danskem kmetijske zadruge, na Angleškem pa konsumne zadruge.

Akoravno je bila prva zadruga, ki se je na Danskem ustanovila, konsumna zadruga — l. 1866. v Thisted — vendar je trajalo dolgo časa, predno so uspevale konsumne zadruge.

Na Danskem ni bilo industrije, ni bilo množice delavcev, kateri bi pospeševali ustanovitev konsumnih zadrug. Danski kmet pa je živel na stopinji natural

nega gospodarstva in ni našel potrebe se brigati za konsum; za domačo potrebo si je sam pekel kruh, klal svinje, ovce itd., iz volne si narejal obleko, iz lanu platno, varil si je za domačo pijačo medico in pivo, za pranje uporabljal pepel od bukovega lesa itd.

Kmetijsko združništvo, v prvi vrsti mlekarke, klavne in jajčarske zadruga, je danskemu kmetu otvorilo vir novih dohodkov, ga združno izšolalo, opozorilo na v trgovini vladajoče nedostatke ter je najugodnejše vplivalo na razvoj konsumnih zadrug.

Dandanes obstoji na Danskem okrog 1000 konsumnih zadrug po vseh vaseh, te so združene v veliko nakupovalno družbo z sedežem v Kopenhagen, ki vzdržuje v vseh večjih mestih osrednja skladišča. L. 1904. je imela ta nakupovalna zadruga 22 milijonov d. kron prometa in 1 milijon d. kron čistega dobička.

Danski zadrugarji so v raznih strokah upeljali lastno produkcijo; tako obstoji tovarna za kakao, čokolado in bonbone, za praženje kave, ter tobačna tovarna.

Poleg kolonijalnega blaga se pečajo tudi s prodajo manufakturnega blaga, obleke in obuteli, kateri predmeti pa se dobivajo le v mestu, katero je določeno kot središče okraja. Vse te konsumne zadruga so ustanovljene od kmečkega prebivalstva in služijo kmečkemu prebivalstvu, medtem ko ni v krogih delavcev potrebnega zanimanja za konsumne zadruga.

Danska država nas uči, da tudi na deželi lahko uspevajo konsumne zadruga, ako so dani predpogoji: izobraženo ljudstvo in uzorne kmetijske zadruga.

Angleško kaže popolnoma drugo lice; tam obstoje večinoma konsumne zadruga. Najstarejša zadruga, v obče najstarejša oblika modernega združništva, je produktivna zadruga za konsumente, katera se je nahajala v zadnjem četrtletju 18. stoletja v angleških pomorskih mestih za delavce. Iz te so se razvile konsumne zadruga; najstarejše še dandanes obstoječe zadruga na Škotskem v bližini Glasgow-a so se ustanovile v dobi 1790—1800, imenovani owen-ski združni dobi.

V obeh združnih dobah ima združništvo kapitalističen značaj; čisti dobiček se namreč razdeli po razmerju vplačanih deležev, ne pa po razmerju prometa. Zadruga ne delujejo samo za ude, ampak prodajajo in producirajo za vsakega človeka. Kapitalističen značaj je upropastil zadruga prvih dveh dob.

Še le leto 1844. se lahko imenuje rojstno leto angleškega združništva; v tem letu so ustanovili tkalci, imenovani pijonirji v Rochdalu (v okolici mesta Manchester) zadruga organiziranih konsumentov ter z svojimi združnimi načeli — prodajo blaga po dnevni ceni, razdelitev dobička po razmerju nakupa — položili temelj združništvu celega sveta.

Dejstvo, da je na Angleškem obilo industrijalnih delavcev in uradnikov, katere ne ovirajo nobeni oziri se krepko potegovati za konsumente, kateri ne morejo tega, kar kot konsumenti potom nerealne majhne trgovine izgubijo, na drugi strani kot prodajalci pridelkov nadomestiti, je ustvarilo konsumne zadruga na Angleškem.

Omenjeni sloji so v lastnem interesu prisiljeni delovati na to, da se dobiček raznih prekupcev, kakor tudi razloček med nakupno in prodajalno ceno blaga zniža. Čim bolj se je razvijala industrija in rastle množice delavcev, tem bolj je napredovalo konsumno združništvo.

Gospodarski razvoj angleške države torej je dal povod za snovanje konsumnih zadrug, katere so tekom let ustanovile več velikih nakupovalnih družb in začele z lastno produkcijo. V celem je na Angleškem okrog 1500 konsumnih in 150 produktivnih zadrug z nad 2 milijona udi; čisti dobiček na leto znaša okrog 10 milijonov pfund šterlingov (1 pfund šterling = 24.01 K), promet okrog 90 milijonov pfund šterlingov.

Večina zadrug je združena v 2 veliki nakupovalni družbi — jedna na Angleškem in jedna na Škotskem — ki imate okrog 26 milijonov pfund šterlingov prometa in 600.000 pfund šterlingov čistega dobička na leto.

Med produktivnimi zadrugami z prometom 3 milijonov pfund šterlingov razločujemo mlinarske in pekovske zadruga, zadruga za izdelovanje izdelkov iz tkanin in usnja, iz kovin, lesa in kamna.

Obe veliki nakupovalni družbi sta sami producirali blaga za 5 milijonov pfund šterlingov, za ravno isto svoto so producirale blaga konsumne zadruga. Za lastno produkcijo se pečajo tovarne za razno pecivo, za obleko, obutelj, tkanine itd. Velika nakupovalna družba ima največjo prodajalno za čaj na svetu, v kateri je nastavljeno nad 600 uslužbencev.

Na Angleškem ni kreditnih zadrug, kakor v drugih državah, pač pa obstoje v konsumnih društvih posebne uredbe za varčevanje, Penny Banks imenovane. Okrog 600 konsumnih zadrug ima take uredbe; vlagatelj, ki so v celem vložili 1 milijon pfund šterlingov, je približno 600.000. Za združni denarni promet skrbi posebni bančni oddelek velike nakupovalne družbe s prometom približno 45 milijonov pfund šterlingov.

Zavarovalnice na Angleškem so združno organizovane; zveza zavarovalnih zadrug (Cooperative Insurance Society) šteje okrog 550 zadrug-članice; sprejele so za zavarovanje proti ognju 19½ milijonov pfund šterlingov, kavcijsko zavarovanje 300.000 pfund šterlingov, življenjsko zavarovanje 200.000 pfund šterlingov. 7 uradniških konsumnih zadrug (Supply Associations) šteje okrog 90 000 udov z pro-

metom 3 milijonov pfund šterlingov in čistim dobičkom 65.000 pfund šterlingov. Special Societies se imenuje 11 zadrug ribičev, mornarjev, kočijažev in voznikov, vrtnarjev, hmeljarjev in lastnikov pralnic; te zadruge imajo približno 1500 udov, 100.000 pfund šterlingov prometa in 4000 pfund šterlingov čistega dobička.

Angleški delavci so si s pomočjo konsumnih zadrug, vzlasti s pomočjo čistega dobička, ki se razdeli med člane — povprečno pride na osebo na leto 108 K — pridobili majhno premoženje; to premoženje in pa stavbene zadruge, Building Societies imenovane, so jim pripomogle do lastnih ognjišč. Stavbene zadruge ne zidajo same hiš, ampak so stavbene banke, ki z posojili omogočujejo delavcem zidanje lastnih domov. Stavbenih zadrug je na Angleškem okrog 2500 z 600.000 člani. Razun tega pa nekatere angleške konsumne zadruge same uporabljajo svoje ogromne kapitalije v to, da zidajo svojim udom hiše.

Konsumne zadruge vplivajo blagodejno na izboljšanje gospodarskih razmer delavcev in uradnikov, preskrbujejo jim pod kolikor mogoče ugodnimi pogoji življenske potrebščine najboljše kakovosti, razdeljujejo med nje kot ude svoj čisti dobiček, zidajo svojim udom lastna domovja, skrbijo človekoljubno za uslužbenke in delavce v svojih podjetjih; konsumne zadruge pa tudi znatno pospešujejo kmetijsko združništvo.

Kmetijsko združništvo na Angleškem je še le v povojih. Temu se ni čuditi, če pomislimo, da angleški poljedelec navadno ni lastnik, ampak le najemnik zemlje, katero obdeluje. Kot tak si pa noče nakopavati stroškov z umnejšim obdelovanjem zemlje, ker ima od dobička večino haska gospodar zemlje. Nadalje se lahko večina pridelkov ugodno razpeča naravnost konsumentom in radi tega ne čuti angleški poljedelec potrebe združenja.

Pri teh za kmetijsko združništvo neugodnih razmerah so konsumne zadruge činitelj, ki z vso vnemo skrbijo za razvoj in napredek kmetijskega združništva.

Obe veliki nakupovalni družbi in mnogo konsumnih zadrug je vzelo v najem ali nakupilo zemljišča in ista obdelovalo; vendar so bili uspehi neugodni in konsumne zadruge so uvidele, da se ne izplača lastna produkcija v poljedelstvu, ampak, da je potreba v svrhu izboljšanja kmetijskih razmer osnovati mnogo samostojnih kmetijskih zadrug. Okrog 250 kmetijskih zadrug (nakupovalnih in prodajalnih, mlekar, konsumnih, produktivnih in raznih drugih) tvori zvezo Agrikultural Organisation Society, katere namen je ustanovitev kmetijskih zadrug ter upeljava kupčijskih zvez med kmetijskimi in konsumnimi zadrugami.

Angleško kot industrijalna država ne proizvaja dovolj sočivja, sadja in živalskih izdelkov in bo, če

se tudi posreči povzdigniti kmetijsko združništvo na visoko stopinjo, vedno navezano na uvoz kmetijskih pridelkov iz inozemstva. V svrhu preskrbovanja angleške države z kmetijskimi pridelki se obračajo konsumne zadruge na kmetijske zadruge v drugih državah. Angleške konsumne zadruge so najboljše odjemalke danskih kmetijskih zadrug, saj dobi od njih dansko združništvo na leto nad 50 milijonov mark (1 marka = 1.20 K) za surovo maslo, jajca in slanino. Izborna kakovost izdelkov danskih kmetijskih zadrug je izpodrinila ameriške izdelke; ta pojav je velikanskega pomena za vse evropsko kmetijsko združništvo.

Konsumne zadruge so vladajoče zadruge na Angleškem in v raznih drugih industrijalnih državah, potrebujejo pa zvezo z kmetijskimi zadrugami, ker se lastna produkcija kmetijskih pridelkov ne izplača.

Naloga poljedelskih držav pa je, pospeševati in izpopolniti kmetijsko združništvo, katero bode, kakor kaže razvoj celega združništva na Danskem, ako se ne bodo razmere v trgovini znatno izpremenile in razloček med nakupovalno in prodajalno ceno znižal, v svrhu samoobrambe poseglo po sredstvu samopomoči pri nakupu življenjskih potrebščin (kolonijalnega in manufakturnega blaga) s tem, da bode ustanavljalo konsumne zadruge.

Kmetijske zadruge ne izključujejo konsumnih zadrug, kakor tudi konsumne zadruge kmetijskih ne, ampak obe vrsti zadrug se izpopolnjujeta, kar dokazuje razvoj zadrug v omenjenih uzornih združnih državah, pač pa je uspešen razvoj vsake posamezne vrste odvisen od gospodarskih odnošajev in gotovih predpogojev.

P R E G L E D

poslovanja hranilnic in posojilnic na podlagi vposlanih mesečnih izkazov za mesec avgust 1906.

I m e	Prejemki		Izdatki		Denarni promet		Hranilne vloge				Posojila				Število članov
							vloženo		vzdignjeno		dano		vrnjeno		
	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	
Baderna	5202	07	5146	35	10348	42	3000	—	3232	62	1879	63	635	09	—
Barban	3925	80	3693	46	7619	26	200	—	40	—	1408	—	530	—	339
Baška	69868	58	67447	08	137315	66	62247	10	22333	30	5576	—	3716	32	168
Beram	1169	60	1661	05	2830	65	480	—	2	—	750	—	—	—	112
Biograd	2445	23	4126	74	6571	97	28	—	119	03	3996	02	2390	25	370
Blagovica	3416	60	4677	66	8092	26	2027	—	2355	66	2320	—	—	—	190
Bled za blejski kot	12578	12	12352	02	24930	14	7104	—	4701	—	7600	—	4480	—	168
Bloke	5857	24	6797	18	12654	42	5169	53	1995	—	4745	—	200	—	363
Boh. Bistrica	13065	79	13273	23	26339	02	11276	—	6048	36	4500	—	1130	—	103
Boljun	24073	19	23960	—	48033	19	10924	51	6376	18	10726	28	2938	34	72
Boljunec	4084	90	2872	60	6957	50	3585	—	130	—	2720	—	312	50	88
Borovnica	22137	87	20755	71	42893	58	15375	11	13966	53	6410	—	938	—	293
Buzet	36933	71	41844	09	78777	80	22997	—	6387	70	19890	—	10918	85	10
Cerklje	19595	72	18875	58	38468	30	11388	10	3109	72	4300	—	2818	—	575
Cirknica	39851	28	26544	88	66396	16	17262	—	12992	43	5420	—	7910	—	509
Cres ?															
Col	5773	98	8126	09	13900	07	1280	—	179	32	7900	—	280	—	85
Čatež	4078	62	7556	40	11635	02	4016	—	813	—	420	—	12	37	119
Češnjica	8581	78	8883	25	17465	03	7480	—	1894	89	2900	—	600	—	168
Čermošnice ?															
Črni vrh	6586	21	5764	94	12351	15	3952	40	1585	22	707	—	540	—	197
D. M. v Polju	1589	93	1447	45	3037	38	388	76	141	08	—	—	1050	—	50
Dobrepolje	25739	80	24545	93	50285	73	13297	20	7262	45	9875	94	4815	—	+1
Dobrinj	132587	92	131739	85	264327	77	73272	61	39459	58	26540	—	19845	49	361
Dobrunje ?															
Dolsko	3158	60	2460	—	5618	60	2015	—	890	—	1060	—	510	—	35
Domžale	22193	70	20386	32	42580	02	866	—	1641	07	18744	—	2100	—	224
Draga	3232	78	3452	02	6684	80	1783	—	1361	50	2080	—	500	—	63
Dračevica	27987	93	26901	39	54889	32	13100	87	2367	63	9585	84	6223	68	50
Dubrovnik	51314	58	52151	49	103694	38	9754	94	3213	44	25426	—	15476	—	503
Fara pri Kostelu	6674	43	6880	88	13555	31	6380	—	1090	—	780	—	100	—	80
Frankolovo	6778	14	6661	91	13440	05	726	47	1855	—	2276	—	803	—	193
Gojzd	4209	69	3643	58	7853	27	2438	27	2150	87	1440	—	940	—	55
Gore	7367	16	7337	90	14705	06	390	—	4381	16	2911	60	4410	—	70
Gorica cent. pos.	257133	64	260130	19	517263	83	32979	04	44190	79	17497	26	10843	59	1191
Gorje	9516	65	9205	92	18722	57	1934	—	4852	44	4244	65	201	80	308
Horjul	10814	78	10700	66	21515	44	6801	19	6439	84	4108	46	1265	48	309
Hrenovice	4260	68	3486	—	7746	68	3090	—	2758	—	700	—	907	—	+1
Idrija	13921	88	14539	66	28461	54	3349	63	4761	18	9700	—	1217	—	143
Ig	11107	13	10859	83	21966	96	4514	—	4942	40	5402	40	1750	—	266
Izlake	6341	83	6956	34	13298	17	3898	—	5819	87	820	—	300	—	227
Jesenice	9471	77	5253	80	14725	57	3514	70	2807	02	2240	—	120	—	138
Kamnik I. okr.	22703	88	27697	08	50400	96	14222	—	12402	48	6880	—	6682	59	775
Kamnik, hran. in pos.	24029	13	27841	15	51870	28	23737	93	3980	75	7800	—	20	50	62
Kanal	11609	73	10880	72	22490	45	5942	08	7193	—	3195	—	1347	—	+2
Kandija	49426	22	51126	53	100552	77	42312	74	25349	80	20360	—	3100	35	1612
Kastelir	33202	24	31730	77	64933	01	19517	—	11257	53	19899	—	5813	—	191
Kazaze	2590	—	2600	—	3100	—	1400	—	1100	—	—	—	—	—	3
Kievo	24400	16	24298	82	48698	98	13742	16	11035	46	28353	—	1183	53	177
Knežak	15111	05	14368	51	29479	56	9320	97	1700	—	5000	—	1466	—	219
Koljane	52853	60	52418	71	105272	31	2502	67	405	11	26252	84	1598	98	183
Komenda	2943	49	3050	—	6013	49	2609	—	640	—	760	—	100	—	79
Košana	6920	85	7162	90	14083	75	4629	44	2334	88	4698	—	2101	62	404
Kotor ?															
Kranjskagora	15230	11	17225	23	32455	34	6980	20	12976	44	2000	—	1250	—	303
Krk ?															
Krka	6634	—	5081	38	12715	38	3746	—	2635	52	2400	—	742	—	96
Križevci	144345	44	143171	62	287517	06	88150	19	57951	14	47660	—	6294	—	305
Laško	1897	59	1304	93	3202	52	1312	02	447	30	800	—	250	68	336
Leskovec	8330	05	8719	68	17049	73	2540	—	4879	—	3161	—	961	—	314
Leskovača	2730	42	2358	80	5089	22	662	—	2028	96	300	—	260	—	83
Lindar	131	80	96	30	228	10	70	—	10	—	85	70	54	—	78
Livade ?															
Ljubljana — ljud. posoj.	2385176	42	2410906	85	4796083	27	249563	30	202072	60	118701	88	7383	23	2133
„ — Vzaj. podp. dr.	214547	68	191090	74	405638	42	52607	11	37418	13	46445	—	20648	—	—

I m e	Prejemki		Izdatki		Denarni promet		Hranilne vloge				Posojila				Število članov
							vloženo		vzdignjeno		dano		vrnjeno		
	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h	
Ljubno	56657	02	47672	31	104329	33	14461	—	5136	75	26879	84	18784	98	—
Loškipotok na Taboru	3843	42	4579	29	8422	71	1134	—	519	29	2760	—	700	—	118
Lukovica	1494	89	2451	65	3946	54	1134	—	680	—	1770	—	200	—	93
Mali Lošinj	84012	20	83119	72	167131	92	58852	94	17649	48	37280	—	17398	—	279
Marenberg	?														
Medulin	3124	59	2629	96	5754	55	1196	—	1942	04	670	—	1692	50	344
Mengeš	16722	96	13097	08	29820	04	8162	—	7474	85	3460	—	854	—	415
Metlika	18535	13	21039	17	39574	30	13550	56	14768	46	5720	—	3809	—	18
Mokronog	8231	05	7826	21	16057	26	6371	—	5559	20	500	—	1200	—	177
Moravče	?														
Mošnje	2766	81	4152	35	6919	16	1010	—	2106	72	—	—	1700	—	125
Nerezine	84965	41	82277	46	167242	87	55803	38	28934	68	21803	—	5221	57	114
Naklo	670	40	1067	98	1738	38	660	—	24	—	—	—	—	—	53
Omišalj	?														
Oprtalj	267	92	2334	09	2602	01	40	—	108	75	2220	—	—	—	250
Pazin	87907	04	88609	88	176516	92	49482	58	41235	95	6096	38	7389	96	+1
Pišece	3350	38	2791	86	6142	24	300	—	479	06	1984	—	2548	—	787
Planina	1632	91	1760	32	3333	23	1350	—	968	42	720	—	254	—	141
Polhov-Gradec	12152	68	12518	73	24671	41	12100	—	5964	16	400	—	—	—	151
Poljane	26603	52	26528	63	53132	15	10298	—	5022	45	9970	—	13500	—	409
Pomjan	6033	03	6032	37	12065	40	4198	—	360	—	4160	—	12	—	55
Preddvor	10417	—	10550	—	20967	—	5250	—	4400	—	520	—	60	—	68
Preska	1565	55	1723	46	3289	01	942	—	221	21	700	—	50	—	86
Pločice-Konavlje	34529	77	33509	46	68039	23	37681	41	2340	41	53889	84	2408	58	85
Pulj	88511	51	87784	91	176296	42	48055	26	29963	14	23897	34	12719	55	+11
Punat	24329	91	26169	73	50499	64	20566	80	2937	64	1000	—	1300	—	41
Radeče	21311	81	20684	71	41996	52	5819	—	5794	80	14664	—	8176	—	500
Rab	9538	15	10222	06	19760	21	4812	10	3877	99	3328	62	2176	62	512
Rečica	22936	68	28027	59	50964	27	22294	98	6050	15	9939	26	400	—	408
Ribnica	47830	51	46159	30	93989	81	39050	53	37148	18	3500	—	2750	—	+1
Ricmanje	346	11	427	72	773	83	100	—	—	—	300	—	25	—	199
Roč	4463	79	3753	38	8217	17	200	—	—	—	3237	20	114	08	265
Rob	3535	84	3433	80	6969	64	1800	—	3400	—	—	—	620	—	199
Rogoznica	6022	05	6259	96	12282	01	1219	39	2649	67	2581	08	1985	89	116
Rova	2841	97	1525	52	4367	49	1362	75	1341	96	180	—	770	—	235
Rovte	9938	52	13432	86	23371	38	2593	—	8521	66	1280	—	—	—	200
Selca na Braču	52380	84	51904	64	104285	48	28346	68	5810	—	5350	—	—	—	77
Selce	6749	95	7546	43	14296	38	3528	—	3784	48	1200	—	2847	—	322
Semič	13731	66	13309	92	27041	58	10372	25	5011	72	1250	—	122	83	+2
Senožeče	1986	11	1567	47	3553	58	70	—	—	—	1540	—	950	—	319
Sevnica	60528	86	43249	66	103778	52	15781	32	37218	10	4960	—	2982	—	1994
Slov. Gradec	6975	50	8234	80	15210	30	680	—	400	—	7162	—	540	—	98
Smlednik	317	60	2009	23	2326	83	220	—	403	90	600	—	—	—	+1
Sorica	2384	15	3544	07	5928	22	378	—	3399	84	100	—	—	—	39
Srednjava	12180	31	16364	96	28545	27	7104	—	3595	05	2100	—	4083	—	388
Staraloka	9790	09	8812	52	18602	61	3560	—	2317	94	5560	—	1756	—	225
Stari grad	42767	—	40874	68	83641	68	17113	06	9429	70	5200	—	550	—	3
Stari trg	?														
Struge	5164	91	5084	62	10249	53	4914	—	961	50	1100	—	200	—	58
Sv. Ema	2733	59	2819	78	5553	37	1820	—	584	69	2140	—	169	—	189
Sv. Ivan	15086	60	14615	61	29702	21	2417	80	1279	—	13160	—	1175	—	180
Sv. Jakob ob Savi	776	67	782	18	1558	85	660	—	575	—	200	—	—	—	144
Sv. Križ pri Kaštav	614	43	209	62	824	05	255	—	—	—	200	—	—	—	67
Sv. Križ p. Kostanjevici	24689	12	18449	64	43138	86	19340	—	5518	91	12885	—	3791	47	12
Sv. Križ pri Litiji	8129	30	7262	15	15391	45	3029	—	3378	36	1440	—	800	—	371
Sv. Jurij ob j. ž.	6122	43	9222	73	15345	16	4251	—	5584	97	3510	—	120	—	219
Sv. Jurij pod Kumom	4885	58	4027	08	8912	66	3008	—	2320	—	—	—	60	—	44
Sv. Jurij pri Kranju	6889	22	4789	27	11678	49	5109	—	2536	47	1168	60	550	—	311
Sv. Kunigunda	6642	88	4704	37	10347	25	3650	—	822	78	1210	—	2136	36	91
Sv. Lenart	37719	81	34381	91	72101	72	29180	—	—	—	4100	—	6188	90	2044
Šebrelje	3030	45	2034	54	5064	99	338	—	1153	64	785	15	1038	—	111
Škocijan	10130	88	10280	59	20411	47	4988	—	3977	52	6120	—	430	—	728
Škofjaloka	18607	72	21603	30	40211	02	7288	—	5897	90	10000	—	54	66	70
Šmarije	9530	07	9813	90	19343	97	7556	—	6457	61	1200	—	239	40	+2
Šmartno pri Kranju	8000	19	8255	—	16255	19	6416	—	10	—	1520	—	550	—	40
Šmartno pri Litiji	12000	96	12039	37	24100	33	3082	30	6718	22	5190	—	2860	—	+2
Šturije	5611	33	5951	72	11563	53	4695	70	258	82	2670	—	693	79	+1
Štokovci	4106	40	5747	16	9853	56	600	—	200	—	2269	13	460	—	312
Št. Ilj pod Turjakom	7679	25	6526	01	14205	26	5077	50	2605	86	3902	—	2191	27	195
Št. Janž	535	27	653	24	1188	51	236	50	416	48	230	—	250	—	149

I m e	Prejemki		Izdatki		Denarni promet		Hranilne vloge				Posojila				Število članov
							vloženo		vzdignjeno		dano		vrnjeno		
	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	
Št. Jernej	16129	11	13354	23	29483	34	7243	—	7835	71	3860	—	3405	—	+8
Št. Lambert	3904	81	3904	53	7809	34	3470	81	800	—	—	—	—	—	8
Št. Peter	11530	71	11029	61	22560	32	5512	—	4007	68	4000	—	1372	32	453
Št. Rupert	9327	60	9172	72	18500	32	4774	—	5179	43	1930	—	370	—	224
Št. Vid nad Ljubljano . .	3738	10	3705	45	7443	55	2151	62	2012	—	1310	—	—	—	+38
Št. Vid pri Zatičini . .	6994	83	7224	95	14219	78	6623	—	3984	69	2000	—	—	—	410
Tinjan	853	97	1280	92	2134	89	—	—	—	—	1215	—	462	—	260
Tomaj	8123	99	7207	08	15331	07	2335	—	1658	95	5500	—	1440	—	+2
Tomišelj	10436	08	9486	08	19922	16	7637	50	1966	08	1720	—	1580	—	354
Toplice	7280	71	7437	62	14718	33	4173	88	3910	57	1000	—	500	—	101
Trebelno	7601	12	5397	—	13198	12	3624	84	397	—	2000	—	1570	—	236
Trnovo	11833	16	15028	28	26861	44	6363	29	8996	80	3992	32	4020	—	744
Tržič	26711	96	21301	36	48013	32	4022	—	1667	19	16600	—	1107	78	173
Tržišče	4835	63	6207	88	11043	51	4028	—	5738	45	385	—	226	82	163
Tunice	2050	75	1597	68	3648	43	1587	—	590	—	—	—	120	—	48
Vabriga	3885	20	2869	36	6754	56	—	—	218	—	830	—	200	—	—
Velike Lašče	18378	32	15627	82	34051	14	5650	—	4633	86	600	—	3400	—	227
Veliki Lošinj	18102	73	17628	51	35731	24	5760	—	7739	34	650	—	170	—	65
Vipava	37831	04	41775	46	79606	50	25163	—	7688	08	5620	—	9960	—	1190
Videm	4741	47	7179	86	11921	33	4170	—	4669	52	2440	—	194	—	4
Višnjagora	26736	51	25667	48	52403	99	11560	—	6388	06	12379	05	4350	21	481
Vojsko	370	—	1529	47	1899	47	350	—	40	—	—	—	20	—	31
Vodice	9420	15	9663	31	19083	46	5500	—	1550	51	—	—	3850	—	81
Vrbnik	71334	13	69940	16	141274	29	42444	27	16489	42	36745	—	17797	43	329
Vrhnika	17915	31	14255	85	32171	16	9556	—	8436	39	1556	—	634	50	+1
Vrlika	30558	37	30334	51	60892	88	11774	95	200	—	50347	57	3680	42	243
Zagradec	9011	83	10056	88	19068	71	3302	—	6232	76	1695	85	2560	—	164
Zagorje ob Savi	4068	24	4260	45	8328	69	4064	72	4231	56	20	—	—	—	61
Zatičina	18712	60	10385	18	29097	78	9360	—	6764	27	700	—	2782	25	72
Zg. Besnica	4471	35	4572	69	9044	04	126	—	552	67	4000	—	—	—	50
Zg. Tuhinj	4118	66	3995	85	8114	51	1704	—	3901	54	—	—	440	—	182
Ždrenj ?															
Žiri	23396	73	21884	94	45181	67	19534	92	4492	21	3312	20	3040	20	280
Žminj	4012	84	3090	—	7102	84	280	—	340	—	1950	—	1234	97	236
Župa Raščane	5742	—	5656	41	11398	41	2802	65	—	—	21823	31	426	89	81
Žužemberk	13124	31	13571	65	26695	96	5201	68	10467	78	1810	—	4325	81	485

Denarni promet

za mesec september 1906.

Baderna, društ. za šted. i zajm. —3000 (13.)
 Barban, društ. za šted. i zajm. —1000 (19.)
 Baška, seoska blag. +4400 (7.) +4000 (16.) +1400 (18.)
 Blagovica, hran. in pos. —1000 (13.)
 Bled za blejski kot, hran. in pos. +3600 (26.) —1000 (27.)
 Bloke, hran. in pos. +1835·43 +129·48 +1230·93 (7.)
 —4000 (14.) +2000 (30.)
 Boh. Bistrica, hr. in pos. +2200 (5.) —2000 (7.) —2000 (21.)
 Boljun, društ. za šted. i zaj. —900 (6.) +200 (16.)
 Boljunec, hran. in pos. +1500 (9.) —600 (13.) —1500 (21.)
 Borovnica, hran. in pos. +2000 (9.) —2000 (14.) —1500 (24.)
 Buzet, društ. za šted. i zajm. —4000 (22.)
 Cerklje, hran. in pos. +3000 (4.) +2000 (17.) +5000 (24.)
 Cirkno, hran. in pos. —10000 (3.)
 Čatež, hr. in pos. —900 (7.) —600 (15.) —900 (19.) +6000 (26.)
 Češnjica, hran. in pos. —2000 (17.)
 Čermošnice, hran. in pos. —4000 (20.)
 Črni vrh, hran. in pos. +600 (12.) +300 (21.) +500 (22.)
 +600 (26.) —841·50 (27.) +400 (28.) +400 (29.)
 —2426·86 (30.)
 D. M. v Polju, hran. in pos. —500 (13.) —2900 (26.)

Dobropolje, pos. +6000 (5.) —7000 (17.) —2000 (20.)
 Dobrinj, hran. in pos., —3000 (22.)
 Dolsko, hran. in pos. +700 (8.) +1000 (15.) +1000 (23.)
 Domžale, hran. in pos. —2000 (1.) —2000 (10.) —2000 (10.)
 Draga, hran. in pos. —1300 (13.) —1000 (14.) —800 (22.)
 Dračevica na Braču, seoska blag. —2456·72 (24.) —767·24 (24.)
 —1000 (29.)
 Dubrovnik, hrv. puč. šted. —10000 (20.) —8000 (24.)
 Frankolovo, pos. —7000 (3.) +1500 (19.) —1000 (20.) —1000 (28.)
 Gore, hran. in pos. —7000 (11.) +1500 (23.)
 Gorje, hran. in pos. —3000 (10.) —2000 (20.) —2500 (27.)
 +1400 (30.)
 Gradac, seoska blag. +470 (28.)
 Horjul, hran. in pos., —1200 (10.) —500 (15.) —500 (29.)
 Hrenovice, hran. in pos. +2000 (15.)
 Idrija, ljud. hran. in pos. —1000 (10.)
 Ig, hran. in pos. —1000 (1.) —3000 (10.) +2000 (23.) +0002 (28.)
 Izlake, hran. in pos. —2000 (10.)
 Jesenice, hran. in pos. —1500 (17.) —3000 (29.)
 Kamnik, I. okr. —7000 (1.) +5000 (5.) +3000 (7.)
 Kamnik, hran. in pos. +3000 (4.) +7000 (7.) +1000 (10.)
 +6000 (15.) +1000 (23.) +5000 (29.)
 Kandija, hr. in pos., +5000 (7.) +2082·76 (12.) +5000 (11.)
 —4000 (12.) —3000 (18.)

- Kijevo, seoska blag. +100 (8.) +60 (28.)
 Knežak, hran. in pos. -1500 (1.) -3400 (7.) +1800 (9.)
 +4300 (16.) +1500 (30.)
 Komenda, hr. in pos. +1600 (9.) +1000 (21.) +1510 (30.)
 Kotor, hrv. bok. šted. +14.000 (13.) +4000 (18.) -8000 (25.)
 Kranjska gora, pos. -3000 (12.) -4000 (24.)
 Kropa, žrežlj. zadr. +318·50 (2.) +10 90 (2.) +1347 64 (4.)
 +1 (4.) +92·90 (4.) +546·84 (5.) +2·68, +160·87
 (5.) +113·70 (11.) +15·19 (8.) 422·48, +33, +94,
 +123·12, -5000 (11.) +16·15 (12.) +5 37 (12.)
 +15·68 (14.) +29 56, 97·90 (15.) +293·80,
 +31·31 (17.) -18951·61 (19.) +49·72, +318·50
 (19.) -2000 (20.) +305·55, +33·30 (23.) +283·72,
 +323 (24.) +333·89 (25.) -3824·12 (25.)
 +325·94, (26.) +122·60, +495·90 (26.) +479·70
 (26.) +86·41, +146·36 (28.) +525 (29.) +12·88,
 +296 08 (30.)
 Laško, hran. in pos. +600 (12.) +1927 (21.) +573 (26.)
 Leskovec, hran. in pos. -1000 (10.)
 Ljubljana - Vzaj. podp. dr. +20.000 (11.) +15.000 (21.)
 Ljubno, hran. in pos. +5000 (7.) +8000 (12.) +6000 (19.)
 +7000 (26.)
 Loškipotok na Taboru, hr. in pos. -1100 (10.) +1500 (23.)
 Lukovica, hran. in pos. +1000 (8.) -2000 (11.) -1000 (17.)
 Mali Lošinj, društ. za šted. i zaj. -4000 (6.) -6000 (25.)
 Marenberg, pos. +3000 (19.)
 Medulin, društ. za šted. i zaj. -2600 (1.) +1000 (28.)
 Mengeš, hran. in pos. +2000 (3.)
 Metlika, hran. in pos. -10000 (7.)
 Mokronog, pos. +510·58 (4.) -1000 (12.) -1000 (21.)
 Moravče, hr. in pos. +4000 (9.) -2000 (21.) +2500 (27.)
 Mošnje, hran. in pos. +1000 (5.) -2000 (18.)
 Naklo, hran. in pos. +500 (28.)
 Oprtalj, hran. in pos. -3000 (20.)
 Pazin, podr. istr. pos. +11.500 (14.) -6000 (22.) -5000 (27.)
 Pišce, hran. in pos. +10 (21.)
 Polhov Gradec, hran. in pos. +1200 (7.)
 Poljane, hran. in pos. +8000 (22.)
 Pomjan, hran. in pos. +900 (4.) -450 (4.) -260 (10.)
 -1375 (13.) -1200 (18.) -770 (25.)
 Predvor, hran. in pos. +4750 (2.) +240 (8.) +480 (22.)
 -520 (24.)
 Preska, hran. in pos. -340 (5.) -500 (24.)
 Pločice-Konavlje, seoskb blag. +1000 (7.) +2000 (14.)
 +900 (18.) -3800 (22.) +1200 (28.) -2000 (27.)
 Pulj, društ. za šted. i. zajm. -6000 (27.)
 Radeče, hran. in pos., -3000 (14.) +6000 (25.)
 Rab, društvo za štednju i. zajm. -1·12 (4.) +2000 (6.)
 -1000 (14.)
 Rečica, hran. in pos. +12000 (5.) -18000 (13.)
 Ribnica, hran. in pos. +5000 (3.) +12000 (9.) -4000 (11.)
 -4000 (14.)
 Roč, hran. in pos. -3000 (21.)
 Rob, hran. in pos. -11000 (5.) -6000 (24.)
 Rogoznica, seoska bl. -1500 (27.)
 Rova, hran. in pos. +40 (21.)
 Rovte, hran. in pos. -2000 (12.)
 Selca na Braču, seoska blag. -3000 (7.)
 Selca pri Škofji Loki, hran. in pos. +2000 (8.)
 Semič, hran. in pos. +2000 (28.)
 Senožeče, hran. in pos. +800 (11.) -2000 (17.) +600 (28.)
 Slovenji Gradec, hran. in pos. -1000 (15.) +900 (22.)
 -600 (22.) -600 (27.)
 Smlednik, hran. in pos. +2000 (12.)
 Sorica, hran. in pos. -1000 (18.)
 Srednjava, hran. in pos. -1000 (1.) -1500 (6.)
 Staraloka, hr. in pos. -1000 (7.) -2000 (18.) +1500 (29.)
 Stari grad, društ. za šted. zajm. -4000 (13.) -19238·28 (25.)
 Sv. Ema, hran. in pos. -830 (7.) -700 (24.) -200 (29.)
 Sv. Ivan, hran. in pos. -600 (15.) +700 (16.) -500 (20.)
 -600 (22.) -1000 (26.)
 Sv. Jakob v Rožu, hran. in pos. -5000 (17.) -10000 (27.)
 Sv. Križ pri Kaštavavi, društ. za šted. i. zaj. +1200 (23.)
 Sv. Križ pri Kostanjevici, hran. in pos. -4000 (15.) -5000
 (28.)
 Sv. Križ pri Litiji, hran. in pos. -800 (3.) +1500 (30.)
 Sv. Jurij ob juž. žel., hran. in pos. -1000 (7.) -1000 (12.)
 -1000 (18.) -1500 (21.) -2000 (26.) -336·58,
 -571·45 (28.)
 Sv. Jurij pod Kumom, hr. in p. -1700 (21.)
 Sv. Jurij pri Kranju, hran. in pos. +1000 (5.) +1500 (7.)
 +1200 (15.) -800 (18.) +6000 (30.)
 Šebrelje, šted. in pos. -700 (7.) +1300 (12.) -1390·34 (21.)
 Škocijan, hran. in pos. -3000 (1.) -2000, -4000 (29.)
 Škofjaloka. lj. hr. in pos., +2500 (2.) +1800 (15.) +2000 (21.)
 -1500 (24.)
 Šmarije, hran. in pos. -2600 (6.) +6500 (12.) -2000 (17.)
 Šmartno pri Kranju, hran. in pos. +3700 (4.) -1000 (11.)
 +4000 (17.) -4000 (26.)
 Šmartno pri Litiji, hran. in pos. +1400 (9.) -500 (27.)
 Šturijske, hran. in pos. +1000 (7.) +1500 (17.)
 Štokovci, društ. za šted. i. zajm. -4000 (20.)
 Št. Ilj pod Turjakom, hran. in pos. +1600 (8.) +1500 (15.)
 +4000 (29.)
 Št. Janž, hran. in pos. -400 (13.) -500 (17.)
 Št. Jernej, hran. in pos. -2500 (5.) -17.000 (19.)
 Št. Lambert, hr. in pos. -500 (7.) +100 (11.) +143 (25.)
 Št. Peter, hran. in pos. -2000 (3.) +1700 (17.) +3400 (17.)
 +2100 (24.) +1000 (26.) +2500 (30.)
 Št. Vid nad Ljubljano, hran. in pos. +1000 (5.) +1250 (8.)
 -2000 (17.) +2000 (26.)
 Št. Vid pri Zatičini, hran. in pos. +1200 (4.)
 Tinjan, društ. za šted. i. zaj. -1000 (3.)
 Tomaj, hran. in pos. -1500 (12.) +7000 (28.)
 Tomišelj, hran. in pos. +2000 (14.)
 Toplice, hran. in pos. +2500 (4.) +2500 (14.) -1000 (17.)
 -1500 (17.)
 Trebelno, hran. in pos. +2000 (7.) +1500 (9.) -1000 (10.)
 -3000 (11.) -2000 (20.) -1000 (29.) +2000 (30.)
 Trnovo, hran. in pos. -5000 (6.) -5000 (7.)
 Tržič, hran. in pos. +1000 (24.) -2000 (24.)
 Tržišče, hran. in pos. -500 (6.) +800 (29.)
 Tunice, hran. in pos. +2500 (11.) +1000 (24.) +3000 (30.)
 Velike Lašče, hran. in pos. +2300 (2.) +1000 (11.) -4500
 (14.) -5300 (17.) -1000 (24.) -15000 (27.)
 -8000 (29.)
 Vipava, hr. in pos. +4000 (5.) +4000 (11.) -3000 (11.)
 +4000 (18.) -5000 (20.)
 Višnja gora, hr. in pos. -5882 (4.) -2300 (6.) -2000 (12.)
 +3000, +2000 (18.) -6000 (17.) -7600 (20.)
 Vojsko, hran. in pos. -1000 (18.)
 Vodice, hran. in pos. +300 (3.) +1000 (9.) +500 (16.)
 +2000 (23.) +500 (30.)
 Vrhnika, hran. in pos. -10000 (7.) -2000 (10.)
 Vrlika, seoska blag. +170 (4.) +280 (4.) +550 (17.)
 Zagradec, hran. in pos. +2000 (3.) -2500 (7.) -1000 (13.)
 +1500 (25.) -1000 (25.)

Zagorje ob Savi, ljud. hr. in pos. +2500 (14.) +800 (21.)
 Zatičina, pos. +8000 (7.)
 Zg. Tuhinj, hran in pos. +2500 (16.) +2500 (30.)
 Žiri, hran. in pos. +7000 (3.) +8000 (21.)

Žminj, društ. za šted. i zaj. +650 (12.) +500 (18.) —800 (21.)
 Župa Raščane, seoska blag. —1000 (20.)
 Žužemberk, hran. in pos. —4578·43 (4.) —2000 (7.)

GOSPODARSKO BERILO.

Dansko in Švedija, uzorni poljedelski državi.

(Nadaljevanje.)

7. novembra 1844. se je otvorilo prvo ljudsko vseučilišče v Röddingu. Poučevali so se vsak dan sledeči predmeti:

- od 6.— 8. ure vrtnarstvo in poljedelstvo.
- „ 8.— 9. „ naravoslovje s posebnim ozirom na kmeta.
- „ 9.—10. „ splošna svetovna zgodovina.
- „ 10.—11. „ telovadba.
- „ 11.—12. „ matematika in nemščina.
- „ 2.— 3. „ danske pismene vaje in risanje.
- „ 3.— 4. „ petje.
- „ 4.— 5. „ danska zgodovina.
- „ 5.— 6. „ dansko slovstvo.

Poučeval je začetkoma voditelj zavoda in še jeden učitelj; zvečer so se skupno brala najimenitnejša dela danskih pesnikov in pisateljev.

Od leta do leta je zavod napredoval, dokler ni napočilo osodepolno leto 1848. Šola se je morala radi nastale vojske zapreti; ta udarec usode bi skoro pokopal idejo ljudskih vseučilišč. Vendar se ima Danska spet zahvaliti prof. Floru, da se je ljudsko vseučilišče 19. nov. 1850 zopet otvorilo.

Tekom časa se je od mnogih strani poskušalo šolo v popolnoma kmetijsko šolo izpremeniti. Temu so se uprli vsi pospeševalci ljudsko-visokošolskega gibanja in podala se je sledeča izjava naučnemu ministerstvu:

Namen šole je z prostimi predavanji vzbuditi zanimanje za duševno življenje, pospeševati ljubezen do domovine potom razlage njenega jezika in slovstva, njene narave in zgodovine, njenih razmer v preteklosti in sedanjosti. Razun tega pospešuje kmetijstvo s tem, da podaja potom predavanj, pismenih nalog in navodil temeljne nauke kmetijstva, živinoreje, knjigovodstva, zemljičarstva, kemične analize itd.

Ta izjava označuje jasno smer ljudskih vseučilišč! S prirejanjem večernih zborovanj v zimi, pri katerih se je zbralo 300—400 ljudi, je šola tudi ugodno vplivala na prebivalstvo v okolici.

Nesrečna vojska l. 1864. je povzročila, da je prišel Rödding in še del Schleswiga dalje proti severu v roke sovražnikov, posledica je bila, da se je ljudska visoka šola v Röddingu opustila, posestvo prodalo in spet na novo začela ljudska visoka šola v vasi Askov v južnem Jütland.

Predno pa hočemo govoriti o nadaljnjem razvoju teh ljudskih učilišč, se moramo spominjati tretjega moža, katerega zasluge za razširjanje izobrazbe so neprecenljive. Ta mož je učitelj Kristen Kold, kater se je rodil l. 1816. na polotoku Jütland; prepotoval je ne le celo svojo domovino, ampak tudi večji del Evrope, spoznal potrebe svojega naroda in želel danskemu kmetu z izobrazbo ustvariti prosto in srečno življenje, z živo besedo uplivati na mladino ter ohraniti isto navdušenje in živahnost, katera je prešinjala danski narod l. 1848.

Kold se je tesno naslanjal na ideje Grundtviga in ustanovil l. 1850. v Ryslinge na otoku Fünen s pomočjo raznih rodoljubov od 1. novembra do 1. aprila trajajočo šolo z sledečimi predmeti: ustmena predavanja svetovne zgodovine, ustmeno pripovedovanje biblične zgodovine, izvleček iz cerkvene zgodovine, nordično bajeslovje in dansko zgodovino, zemljepis, petje posebno starih junaških pesmij, ter branje izbranih del danskih pisateljev po večerih.

Posebnost njegove šole, ki pa je našla pozneje posnemalce tudi v Askovu, je skupno bivanje, skupni obedi in zabave učiteljev in učencev.

Iz skromnega začetka se je šola, ki je že l. 1851. dobila državno podporo, vedno bolj in bolj razvijala, za kar je skrbel Kold s tem, da je v počitnicah potoval od kraja do kraja in seznanjal ljudstvo z svojo šolo. V počitnicah je razun tega poučeval otroke v raznih krajih.

L. 1852. se je preselil v Dalby, pozneje v Dalum, kjer je svoj zavod zelo povečal. Odslej je pustil šolo za otroke po leti in začel 3 mesečno poletno šolo za odrasle žene.

Od l. 1859. naprej so se zbirali v mesecu avgustu v šoli učitelji, in se je v tej priliki od raznih veščakov razpravljalo o ideji ljudskih vseučilišč. Zadnja leta je imel Kold že 100 slušateljev po zimi in 112 slušateljic po leti.

Predavanja Koldova so bila priprosta, a so se odlikovala po izvanredni živahnosti in svežosti in so napravila na slušatelje globok utis. Ne le nad 1300 učencev, ampak ves danski narod je žaloval l. 1870., ko je zatisnil oči Kold, čegar celo življenje je bilo posvečeno razširjanju izobrazbe.

Mnogo Koldenovih načel se je vpeljalo na ljudski visoki šoli v Askovu, katera se je l. 1878. znatno

povečala; l. 1883. se je ustanovil za bodoče trgovce poseben tečaj za knjigovodstvo, vršili so se tudi tečaji, v katerih se je predavalo o zgodovinskem razvoju in sedanjem stanju virov dohodkov in deželne produkcije, o anatomiji človeškega telesa, o splošnem naravoslovju, o rastlinstvu, o kemiji itd.

L. 1885. so se sprejele v zimski tečaj tudi ženske in se skupno z moškimi poučevale. Učiteljev in učiteljic je bilo l. 1895. že 19, slušateljcev 163, slušateljic 124, v knjižnici je bilo na razpolago 10.000 zvezkov. V celem je obiskovalo šolo od začetka do l. 1895. 1515 moških (840 kmečkih sinov, 312 sinov kočarjev, 208 sinov rokodelcev in 155 sinov uradnikov in pastorjev) ter 513 žensk (260 kmečkih hčerk, 41 hčerk kočarjev, 59 hčerk rokodelcev, 153 hčerk uradnikov, pastorjev, trgovcev itd.). Kar se tiče starosti moških je bilo 609 učencev nad 25 let, 837 med 18—25 let, 69 pod 18 let starih; izmed žensk je bilo 146 nad 25 let, 335 med 18—25 let, 32 pod 18 let starih.

Že navedene številke dovolj jasno govore, pomisliti pa moramo, da ta največja in najstarejša ljudska visoka šola od leta do leta napreduje.

V prvih desetletjih obstanka je uživalo dansko ljudsko vseučilišče pri večini naroda malo simpatij; znan je bil njen obstoj, o njenem namenu in ciljih pa so bili pojmi zelo površni. Tudi razni napadi niso ovirali dela; uspehi so pridobivali zaveznike in povzročili, da je bil l. 1894. o priliki 50letnega jubileja danskega ljudskega vseučilišča celokupen danski narod prepričan, da je ljudsko vseučilišče kulturna moč, brez katere bi se Dansko nikdar tako visoko ne povzpelo. Dandanes obstoji na Danskem nad 50 splošnih ljudskih visokih šol, na katerih poučuje okrog 600 učiteljev in učiteljic; vse šole uživajo državne podpore.

Že zgodaj se je začelo delati za pouk v kmetijstvu in dandanes ima 28 ljudskih visokih šol kmetijski oddelek, 20 pa se v obče samo peča z kmetijstvom, mlekarstvom in vrtnarstvom. Iz ljudskih visokih šol je izšlo okrog 80.000 moških učencev in 40.000 ženskih učenk, iz česar je razvidno, da je približno vsak peti človek iz kmečkega stanu obiskoval kako ljudsko visoko šolo. (Dalje sledi.)

Sadjarstvo.

Na občnem zboru sadjarskega društva češkega, ki se je vršil pred kratkim se je razpravljalo marsikaj, kar mora tudi nas Slovence zanimati.

Društveni tajnik A. Polter je poročal namreč na omenjenem shodu o organizaciji sadne trgovine.

Hvalil je, da se je na razstavi pokazalo ne le krasno sadje, ki ga Češka že prideluje, ampak da

se vidi tudi trgovska prireditelja za razpošiljanje sadja. Za povzdigo sadjereje ima velike zasluge sadjarski inšpektorat češkega poljedelskega sveta.

Starejša doba je bila zadovoljna s tem, da se je sadjarstvo povzdignilo na zavodih in na velepossestvih. Zdaj pa se morajo te pridobitve na polju sadjarstva razširiti med vse ljudstvo. Ta namen imajo okrajni vrtnarji, ki naj bodo vzori praktičnih sadjarjev, učitelji in uradniki, ki naj tudi sestavljajo natančno statistiko sadjarstva.

Ta novi stan okrajnih vrtnarjev in sadjarjev je za napredek sadjarstva velike važnosti. Če se organizuje sadjarstvo, bomo imeli mnogo več sadja in ga bomo prodajali za mnogo višje cene. Ker se bo kmet odslej veliko bolj bavil s sadjarstvom, bo množina sadja na trgu narasla. A vsled tega ne sme pasti cena — in zato treba organizirane prodaje.

Prodaja mora biti zadružna.

Sadjarske zadrugе naj imajo svoj sedež tam, kjer je okrajni sadjar, in tudi v drugih krajih. Člani zadrug naj bi oddajali svoje sadje v skupno prodajalno. Tu bi vsakdo svoje sadje prodal gotovo in za dobro ceno. S tem bi se sadje obvarovalo uničenja, in kmet bi na svoje sadje gledal kakor na gotov denar. Doslej je prodaja sadja na kmetih čisto navadna in vsled tega neugodna; vse drugače bi bilo, ko bi ga zadrugе prodajale v velikih množinah. Naše sadje na svetovnem trgu nima nobenega imena, a to mora dobiti po zadružni prodaji.

S tem bi se tudi kupci oprostili od tujih sadnih agentov, zlasti dunajskih, in mogoče bi bilo izvažati sadje v inozemstvo.

Predavatelj priporoča, naj vzame organizacijo sadnega zadružništva v roke češka Zadružna zveza v Pragi. Ta naj bi preskrbela prodajo sadja kot pooblaščenka vseh zadrug. Sadje bi ostalo povsod na mestu, in bi se zvezi le naznanilo. Ta bi tudi fakturirala vse zneske in jih inkasirala za zadrugе.

O tem se je razvnela živahna debata, v kateri so vsi naglašali, da je taka zadružna organizacija sadjarstva nujno potrebna.

Potrebna je pa taka zadružna organizacija sadjarstva še bolj pri nas Slovincih, na delo toraj, Zadružna zveza v Ljubljani rada pomaga.

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 4.: G. F. P. v R. Kako se zadobi domovinska pravica?

Odgovor 4.: Domovinsko pravico se pridobi:

1. Kakor znano na podlagi rojstva (otrok po starših na podlagi zakona), žena po možu in na podlagi uradne lastnosti), (javni uradi in občine, kjer posluje).

2. Na podlagi posestovanja v smislu zakona od 5. decembra 1896 št. 222 drž. zak.

Zato je potrebno po doseženi polnoletnosti, torej po izpolnjenem 24. letu vsaj desetletno prostovoljno in nepretrgano bivanje v občini, tekom katerega oni, ki hoče pridobiti domovinsko pravico, ni smel uživati kake javne podpore. V tem slučaju je vsaka občina primorana podeliti domovinsko pravico.

3. Pa tudi razven tega sme obč. odbor podeliti domovinsko pravico kaki osebi, ki ni izpolnila pogojev pod 2., torej v občini ni bivala vsaj deset let. V takem slučaju pa dela obč. odbor popolnoma po svoji volji in po svojemu prepričanju. Komur hoče domovinsko pravico dati jo da, komur noče, pa ne.

V slučaju pod 1. se domovinska pravica pridobi sama ob sebi (ipso facto), v slučaju pod 2. z neko-
lekovano prošnjo, v slučaju pod 3. ima biti prva pola prošnje kolekovana z 4 K.

Pristojbine (takse) za sprejem v slučaju 1. občina sploh ne sme pobirati, v slučaju pod 2. in 3. pa le tedaj, če ji to dovoljuje poseben dež. zakon. Na Kranjskem takega zakona nimamo, zato je sprejem v občino v vsakem slučaju pristojbine prost.

Vprašanje 5.: G. F. P. v R. Kake korake je storiti za poštni nabiralnik?

Odgovor 5.: Zaradi poštnega nabiralnika Vas opozorimo, da ga dobite lahko na primerno mesto le potom peticije na poštno ravnateljstvo v Trstu, ali pa na trgovsko ministerstvo na Dunaju. V peticiji razložite zakaj je potrebno oziroma pripravno nabiralnik predstaviti in premerno svojo prošnjo utemeljite, dotično prošnjo ali peticijo naj podpiše po možnosti ves občinski odbor z županom vred, pristavi naj se sevede tudi občinski pečat. Dobro bo če sopodpišejo tudi uglednejši občani, pa tudi Vaš zavod.

Seme kašelskega zelja, katero naredi lepe, trde glave in rodi v vsaki zemlji, domači pridelek, zajamčeno pristno in kaljivo. Proda je dokler je kaj zaloge, Ignacij Mercina, posestnik v Zg. Kašlju p. D. M. v Polju pri Ljubljani. 2 dkg (navadno žlico) za 80 vin., poštne prosto. Denar je poslati naprej. Sprejemajo se tudi pisemske znamke. Večja naročila po dogovoru.

Zadružna zveza

oskrbuje

= svojim zadrugam =

vse tiskovine, blagajne itd.

Priporoča se: Vzajemna zavarovalnica proti požarnim škodam in poškodbi zvonov.
Edini domači zavod te stroke: Ljubljana, Medjatova hiša.

Železne in cinkaste rudnine

kupuje

271 3—2

Hermann Biermann

v Bratislavi (Breslau) VIII.

Take table preskrbi zadrugam „Zadružna zveza“.

Kranjska tovarna lanenega olja, Kranj

Zabret & Huter

priporoča

Sladko laneno olje in

lanene tropine (preše)

najboljše kakovosti v vrečah po 50 kg.

Naroča se pri „Gospodarski zvezi“ ali naravnost pri tvrdki. Opomniti je, da je laneno olje mrzlo stiskano, nima v sebi nikakega albumina in je ravno raditega najboljše kakovosti. V kolikor pa je laneno olje boljše brez te sestavine, v toliki meri pridobe s to sestavino lanene tropine (preše). Analiza lanenih tropin znaša: 40—41% surovega proteina (beljakovin) z 9—10% olja po analizi št. 1901 c. kr. poljedelsko-kemičnega preizkuševališča na Dunaju.

274 x—1

Živo divjačino

jerebice, fazane, srne, jelene, uharice za lov,
vsakovrstne ropne živali, in ptiče, kokoši,
gosi in krasne fazane

kupuje in prosi ponudb

Edvard Mayer

razpošiljatelj žive divjačine

Dunajsko Novomesto, Schneeberggasse št. 10.
Avstrija. 268 12—2

Podružnica trgovine z živalmi Lavanykut. Ogrsko.

Potrošno obrtna zadruga v Novalji, otok Pag, Dalmacija

ima v zalih još više kvintala

dobrog ovčjog sira.

Ciene su umjerene.

Poznato nam je, da nekoji trgovčiči pod imenom novaljskog sira prodavaju takodjer sira nabavljena iz drugih mjesta, ali mnogo lošije vrsti, čime nanašaju samo stotu domaćom obrtu.

Naš je sir čisto domaći proizvod, koji je stekao lijep glas i van granica Dalmacije. Naručite makar u manjoj količini, pa ćete se uvjeriti.

Izpod 5 klg ne šalje se. 269 3—2

Patentirani:
v Avstro-Ogrski.

FUCHSOL-preparati

Patentirani:
v Italiji.

so najbolje absolutno-účinkujuće strupa prosto pokončevalno sredstvo proti glodavcem in mrčesom.

Špecijaliteta proti poljskim mišim!

➤ Priporočeno po c. kr. poljedelskem ministerstvu, deželnih kulturnih svetih in visokih oblastvih. ➤

➤ Na željo pošljejo se zastoj in franko knjižice in ceniki. ➤

273 4—2

➤ V zalogi v vseh lekarnah, drogerijah in trgovinah kolonijalnega blaga. ➤

Kemični laboratorij FUCHSOL Arpad-a pl. Ujhazy & Co. Požun (Pressburg)

založnika c. kr. ogrskih državnih železnic, c. kr. pomorskega arzenala v Puli in mnogo većjih ladjeplovnih družb.

Kdor počiva — rjavi!

Vedno naprej!

Novi modeli

originalnih Alfa-Laval-Separatorjev

Nedosežne prednosti
novih modelov 1906:

pridejo!!

Neprekosljivo in najčistejše posnemanje. —

Igrajoče lahki in mirni tek. —

270 12—10

Velika hitrost dela. — Mali nabavni kapital. — Sigurno delo. — Mala obraba.

— Premenitev stroja v hitreje delo po premeni bobniča. —

Delniška stavbinska družba »UNION« v Ljubljani.

Ob začetku leta sklepajo posojilnice na občnih zborih o porabi čistega dobička. — Delniška stavbinska družba „UNION“ se usoja pri tej priliki opozoriti p. n. hranilnice in posojilnice, da so še oddati delnice III. emisije, in da blagovolè vsaj en del čistega dobička uporabiti za nakupovanje delnic družbe „UNION“. — S pomočjo združne organizacije se je posrečilo postaviti krasno stavbo hotela „UNION“. — Delničarji postali so solastniki tega podjetja, in delnice imajo sedaj svojo vrednost. Treba je pa še oddati III. emisijo, in odda se lahko, ako naše hranilnice in posojilnice vzajemno postopajo in prevzamejo delnice. — Tako narodno-gospodarsko delo mora vspevati. — Oglasila za podpise delnic sprejema podpisani načelnik.

Dr. V. Gregorič,
načelnik.

Zahtevajte povsod izrecno le skozi 14 let preizkušeno postavno zavarovano „Barthelovo klajno apno!“

Ponarejenih posnetkov ne kupujte!

Dobiva se povsod, kjer so izobešeni naši plakati, kjer niso, pišite naravnost na naslov:

Mihael Barthel in drug,

Dunaj, X/3. Siccardsburggasse 44/G.

Cene zmerne. Priznanja na razpolago zastoj! Dopisuje se slovenski! 6-4

C. kr. priv.

pred ognjem in tatovi varne

blagajne

prodaja najceneje dobro znana tovarna blagajnic

M. Adlersflügel

založnik Raiffeisnovih posojilnic

Dunaj, I., Franz Josephs-Quai št. 27.

247 24-19

Mlatilnice

lahko tekoče z rokami za goniti.

Mlatilnice vsakovrstne
z vrtilom (gepeljom).

Mlatilnice z motor-

jem na bencin (najcenejša gonilna sila) kakor tudi vsi poljedelski stroji po

zelo znižanih cenah

pri

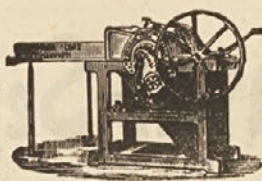
Karol Kavšeka nasled. 248 x-19

Schneider & Verovšek

trgovina z železnino in zaloga strojev.

Ljubljana, Dunajska cesta 16.

Vsakdo naj se v svojo korist prepriča predno kupi kaki stroj!

Gospodarsko društvo Baderna v Istri

262 24-9

ima v svojem združnem skladišču
pristnega terana in izborna belo vino!

Cene zmerne!

Pošilja se pod sledečimi ugodnimi, poštenimi pogoji:

1. Vino se pošilja franko skladišče ali želez. postaja Sv. Petar u Šumi ali Poreč (Parenzo). — Tudi v lastnih sodih, ki se vrnejo franko na eno obeh postaj.
2. Od postaje gre blago na račun in riziko naročnika.
3. Reklamacije veljajo še osem dni po dostavi fakture (računa).
4. Plača se takoj ali tekom 30 dni potom Združne zveze v Ljubljani.
5. Vino se tudi zamenja za les — fižol — krompir — moko — otrobe — koruzo in druge gospodarske in obrtnijske izdelke.
6. Pri naročilih izpod 300 litrov se vzorcev ne pošilja.

Zadruga! Trgujmo med seboj! Pomagajmo druga drugi! Vsaka konkurenca — vsak riziko je izključen pri kupu in prodaji!

Naše načelstvo posreduje radevolje brezplačno tudi pri nakupu vina in grozdja od nje članov. Za posredovano kupčijo prevzame garancijo!

Berite!

Prva kranjska mizarska zadruga v Št. Vidu nad Ljubljano

vpisana zadruga z omejenim jamstvom

nasproti železniške postaje Vižmarje v lastni hiši

naznanja slavnemu občinstvu, da si je preuredila

mizarsko delavnico s strojnim obratom na parno silo.

Velika zaloga **spalnih, jedilnih in salonskih oprav, vseh vrst in slogov** od preprostih do najfinejših, po najnižjih cenah, brez konkurence.

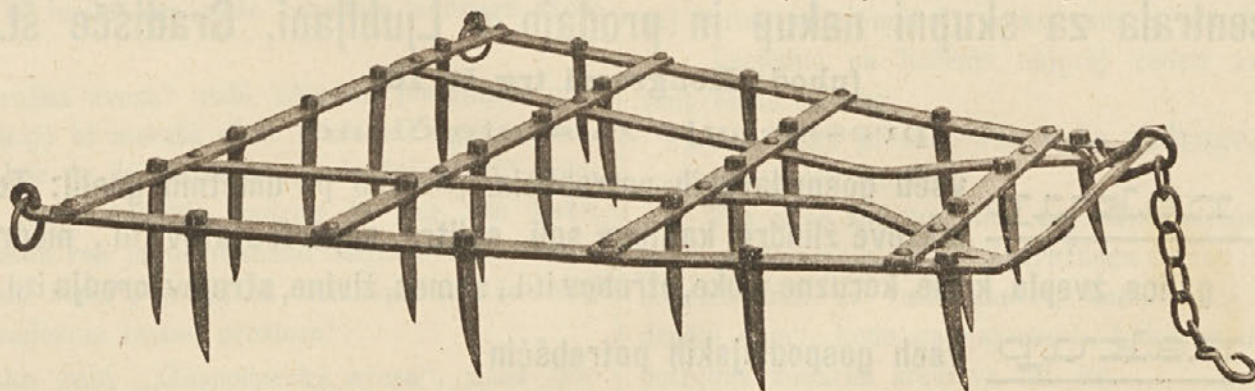
Izdeljuje vsa **pohištvena in stavbna dela, oprave za hotele, sanatorije in druge javne zgradbe.**

**Zaloga in prodajalna v Šent Vidu nad Ljubljano,
(postaja Vižmarje.)**

257, 24—12

Najboljše patentirane brane

nadkriljujejo vsakovrstne dosedanje lesene brane, ker so nepokvarljive ter se zobovi vsikdar lahko z novimi nadomeste. ♦ Cena za 1 komad (teža približno 25-kg) 15 K

Nadalje vse vrste dobro varjenih verig za živino, vozove itd., kakor razno-vrstnih kovanih žeblov priporoča

258, 24—12

Prva žrebljarska in železo-obrtna zadruga v Kropi in Kamnigorici

registr. zadruga z omejeno zavezo.

Ceniki na zahtevo brezplačno in franko. Kmetijske zadruge pri večjem odjemu popust.

Najboljša in najsigurnejša

Stanje vlog 30. junija 1906:
čez 12 milijonov kron

prilika
za štedenje!

Denarni promet 30. junija 1906:
čez 27 milijonov kron

Ljudska posojilnica

registrovana zadruga z neomejeno zavezo,

preje: Gradišče štev. 1

sedaj: Kongresni trg št. 2, I. nadstropje

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. ure zjutraj do 1. ure popoldan ter jih obrestuje po

4 1/2 %

brez kaknega odbitka, tako, da sprejme vložnik od vsacih vloženih 100 kron čistih 4 K 50 h na leto.

Stanje vlog 30. junija 1906: K 12,485.874·93 — Denarni promet v letu 1905: 54,418.440·28

Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se obrestovanje kaj prekinilo.

Za nalaganje po pošti so poštnohranilnične položnice na razpolago.

V Ljubljani, dne 30. junija 1906.

249, x—19

Dr. Ivan Susteršič,
predsednik.

Odborniki:

Josip Šiška, kanonik,
podpredsednik.

Fran Povše,
vodja, graščak, deželni odbornik, drž. in dež. poslanec itd.

Anton Belec,
posestnik, podjetnik in trgovec v Št. Vidu nad Ljubljano.

Anton Kobi,
trgovec in pos. na Bregu

Karol Kauschegg,
veleposestnik v Ljubljani.

Matija Kolar,
župnik pri D. M. Polju,

Ivan Kregar,
svet. trg. in obrt. zbor. v Ljubljani.

Frančišek Leskovic,
zasebnik in blag. ljud. pos.

Karol Pollak,
tovarnar in posestnik v Ljubljani.

Ivan Pollak,
tovarnar in pos. v Ljubljani.

Gregor Šlibar,
župnik na Rudniku

Gospodarska zveza

registrovana zadruga z omejeno zavezo,

centrala za skupni nakup in prodajo v Ljubljani, Gradišče št. 1

(uhod: Kongresni trg št. 16)

preskrbuje za svoje člane

nakup vseh gospodarskih potrebščin, posebno pa umetnih gnojil: Tomaževe žlindre, kalijeve soli, solitra, superfosfatov itd., modre galice, žvepla, krme, koruzne moke, otrobov itd., semen, živine, strojev, orodja itd.;

nakup vseh gospodinskih potrebščin;

prodajo vsakovrstnih kmetijskih pridelkov in izdelkov.

➡ Zaloga klajnega apna, oddaja se od 5 kg. naprej. ➡